

Samen naar een krachtige en zorgzame Houtense samenleving

Sociale Koers 2026 - 2029

Voorwoord

De drie betrokken wethouders aan het woord

Houten is een krachtige samenleving. Dit is te merken aan het grote aantal vrijwilligers dat zich inzet voor talloze hand- en spandiensten. Dit is belangrijk voor het 'nabuurschap'. We hebben een hechte gemeenschap, waar ook in tijden dat het even niet mee zit of er beperkingen zijn inwoners voor elkaar klaar staan. Inwoners zorgen voor elkaar en hebben veel voor elkaar over. We zijn trots op de Houtense voorzieningen, de sportwereld en de cultuurverenigingen.

Er zijn veel mooie voorbeelden van waartoe mensen met elkaar in staat zijn. Er zijn ook uitdagingen in de maatschappij waar we rekening mee moeten houden. Met deze Sociale Koers werken we aan een beweging waarbij de samenleving nog krachtiger wordt. We geven drie wethouders het woord over wat zij belangrijk vinden.

Ria Frowijn - Bode: "Vrijwilligers zijn wezenlijk voor nabuurschap. Zonder vrijwilligers geen zinvolle vrijetijdsbesteding in Houten op het gebied van welzijn, sport en cultuur. Vervreemding, verzakelijking en verharding van de samenleving kunnen ervoor zorgen dat we de menselijke maat kwijtraken. Daar moet ik niet aan denken. Creativiteit, fantasie, dromen en vrolijkheid zijn belangrijk in ons dagelijks leven. Met partners werken we constructief aan de uitvoering van de Sociale Koers binnen veranderende kaders en afnemende financiële middelen. Dit is niet eenvoudig en vraagt om inleving."

Daan Vermeulen: "Houten is een hechte gemeenschap, waar inwoners voor elkaar zorgen en veel voor elkaar over hebben. Ik doe graag wat terug voor de samenleving die mij ook veel gegeven heeft. Er is een toename in zorgvraag. Het lijkt alsof we niet accepteren dat het leven niet perfect is. Met de Sociale Koers zetten we de eerste stappen naar het versterken van de zelfredzaamheid van onze inwoners."

Wil Kosterman: "Ik heb zoveel mooie voorbeelden gezien van waartoe mensen met elkaar in staat zijn! Het gaat om Denken, Durven en Doen. Met elkaar in goede samenwerking de schouders eronder zetten! Daar draag ik graag mijn steentje aan bij."

We staan samen aan de lat voor de nieuwe Sociale Koers.

Inhoud

Voorwoord	3
Samenvatting	6
Leeswijzer	7
 1. Waarom een Sociale Koers?	 8
 2. Waar staan we nu in Houten?	 9
2.1 Waar zijn we trots op en waar zien we kansen?	9
2.2 Welke belangrijke ontwikkelingen zien we?	10
 3. Onze koers: een krachtige en zorgzame samenleving	 12
 4. Waar zetten we op in?	 13
4.1 Een veerkrachtige en zorgzame samenleving met een sterke sociale basis	13
4.1.1 Waar staan we nu?	14
4.1.2 Versterken persoonlijke sociale basis	14
4.1.3 Versterken gemeenschappelijke sociale basis	15
4.1.4 Versterken institutionele sociale basis	15
4.2 Passende ondersteuning voor wie dat echt nodig heeft	16
4.2.1 Waar staan we nu?	16
4.2.2 Wie heeft echt passende hulp nodig?	16
4.2.3 Complexe problematiek	17
4.2.4 Doelen bij de opgave 'Passende ondersteuning'	18
4.3 Iedereen doet mee op eigen niveau	18
4.3.1 Waar staan we nu?	18
4.3.2 Ongelijk behandelen voor gelijke kansen	19
4.3.3 Doelen bij de opgave 'Iedereen doet mee op eigen niveau'	21

5. Twee speciale aandachtspunten in de opgaven	22
5.1 Kansrijk opgroeien	22
5.1.1 Binnen 'Sterke sociale basis'	22
5.1.2 Binnen 'Passende ondersteuning voor wie dat echt nodig heeft'	22
5.1.3 Binnen 'Iedereen doet mee op eigen niveau'	23
5.2 Vitaal ouder worden	23
5.2.1 Binnen 'Sterke sociale basis'	23
5.2.2 Binnen 'Passende ondersteuning voor wie dat echt nodig heeft'	23
5.2.3 Binnen 'Iedereen doet mee op eigen niveau'	24
6. Hoe gaan we dat doen?	25
6.1 Opgavegericht werken	25
6.2 Uitvoeringsprogramma 2026-2029	25
6.3 Gezamenlijke uitgangspunten	25
6.4 Resultaten opgavegericht samenwerken	26
6.5 Rol van de gemeente	27
Bijlage 1	
Betrokken stakeholders bij de totstandkoming Sociale Koers 2026-2029	28

Samenvatting

Gemeente Houten heeft samen met haar partners en inwoners de Sociale Koers 2026-2029 opgesteld.

Belangrijkste doel van de Sociale Koers is, dat we verder willen ontwikkelen naar een zorgzame en krachtige samenleving, waarin iedereen naar elkaar omkijkt en waar het leven zo aangenaam mogelijk is. Dit vraagt om nauwe samenwerking tussen inwoners, vrijwilligersorganisaties, professionele organisaties en de gemeente.

We gaan ons richten op drie strategische opgaven:

- het versterken van de sociale basis;
- het bieden van passende ondersteuning aan wie dat echt nodig heeft;
- het bevorderen dat iedereen op eigen niveau kan meedoen.

Daarbinnen besteden we extra aandacht aan kansrijk opgroeien en vitaal ouder worden.

Gemeente Houten en haar partners werken opgabegericht samen en stellen een uitvoeringsprogramma op om de doelen te bereiken. Hierbij wordt multidisciplinair gewerkt en de mens en het gewone leven centraal gesteld.

De Sociale Koers 2026-2029 biedt een duidelijk kompas voor de komende vier jaar. Gemeente Houten en haar partners verbinden zich aan deze koers en werken samen om een zorgzame en krachtige samenleving te realiseren.

Leeswijzer

Een sterke samenleving vraagt om mensen die op basis van hoe zij in het leven staan verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf, voor anderen en voor maatschappelijke thema's. Dan verbinden mensen hun persoonlijke verhaal aan het gemeenschappelijke verhaal en voelen ze zich onderdeel van een groter geheel. Ze zijn niet alleen inwoner, maar ook burger van Houten. Iedereen doet dat op z'n eigen manier.

Dit is de Sociale Koers 2026 – 2029 die gemeente Houten samen met haar partners (zie bijlage) opstelde en met haar inwoners maakte.

In hoofdstuk 1 geven we aan waarom we een Sociale Koers nodig hebben. Dat is om samen te bepalen waar we staan, waar we naartoe gaan en op welke manier we willen veranderen.

In hoofdstuk 2 beschrijven we waar we trots op zijn. Bij het bouwen aan een sterkere samenleving hoeven we zeker niet op het nulpunt te beginnen! Maar er zijn ook ontwikkelingen in Houten en de wereld om ons heen, waaraan we ons als samenleving moeten aanpassen.

In hoofdstuk 3 geven we aan hoe wij een krachtige en zorgzame gemeenschap zien en gaan we in op de centrale uitgangspunten van deze Sociale Koers:

- De beweging die we als samenleving samen willen maken.
- We vragen sterke schouders meer te dragen.

In hoofdstuk 4 werken we de drie opgaven uit waaraan we de aankomende vier jaar gaan werken:

1. Een veerkrachtige en zorgzame samenleving met een sterke sociale basis.
2. Passende ondersteuning voor wie dat echt nodig heeft.
3. Iedereen doet mee op eigen niveau.

In hoofdstuk 5 kijken we naar de twee speciale aandachtspunten in de opgaven: het welzijn van kinderen/jongeren en de ouder wordende bevolking.

In hoofdstuk 6 gaan we in op onze manier van werken. We geven aan:

- wat opgavegericht werken is;
- hoe we hier inhoud aan willen geven;
- hoe we de samenwerking willen verbeteren.

1. Waarom een Sociale Koers?

Onze gemeente wil het beste voor haar inwoners en dat vraagt een zorgzame en krachtige samenleving waarin we naar elkaar omzien. Daar spelen we allemaal een rol in: onze inwoners, vrijwilligersorganisaties, professionele organisaties en natuurlijk de gemeente. Nu en in de toekomst. Dat gaat niet vanzelf. Daarvoor hebben we een gedeeld beeld nodig van:

- Wie we zijn als gemeenschap.
- Wat goed gaat.
- Wat beter kan.
- Wat er op Houten afkomt en op ons persoonlijk.
- Waaraan je wilt werken.
- Hoe we dat samen gaan doen.
- En wie daarin welke rol gaat vervullen.

In deze Sociale Koers komen al deze punten terug. Het geeft de koers aan voor nu en voor de toekomst.

Bij het maken van deze Sociale Koers konden partners en inwoners meepraten en meedenken. Dit is dus een gezamenlijke koers; van de inwoners die meededen aan de Ronde van Houten, van de partners, van gemeente Houten. Dat we deze Sociale Koers samen maakten, was echt nodig. Want de ontwikkelingen die op ons afkomen en de uitdagingen die we hebben, vragen iets van ons allemaal.

De Sociale Koers die er nu ligt, geeft gemeente Houten en de partners duidelijk richting voor de komende vier jaar en is als het ware het kompas waarop we varen. Gemeente Houten en haar partners verbinden zich aan deze koers. We blijven samen optrekken en helpen elkaar dezelfde kant op te gaan, ook als we verschillende belangen hebben. Dat is niet altijd makkelijk, maar wel noodzakelijk als we goed willen reageren op alles waarmee we te maken krijgen.

Jaarlijks kijken we samen hoe het gaat. Wat we bereikt hebben in de opgaven van deze Sociale Koers en of de activiteiten en het budget passen bij de doelen die we stellen. Als dat niet zo is, kunnen we dat aanpassen in het jaarplan dat we maken op basis van het uitvoeringsprogramma. Per jaar kijken we vooruit en terug, zodat we resultaten behalen, leren van wat we onderweg tegenkomen en toch op koers blijven.

2. Waar staan we nu in Houten?

Om de richting van de visie in deze Sociale Koers goed te kunnen bepalen, moet je eerst kijken hoe het met onze inwoners gaat en hoe ons sociaal domein functioneert. Sociaal domein is alles wat te maken heeft met de ondersteuning van inwoners die hulp nodig hebben. Ook komen er allerlei ontwikkelingen op Houten af. In dit hoofdstuk lees je waar we als samenleving staan, wat op ons af komt en welke speciale aandachtspunten er zijn.

2.1 Waar zijn we trots op en waar zien we kansen?

Opvallend veel inwoners vinden het goed leven in Houten. Ook als het gaat om veiligheid, doen van vrijwilligerswerk en helpen van burens scoort Houten hoger dan gemiddeld. (Bron: *Monitor Sociale Kracht 2024*). Houten heeft een relatief welvarende en veerkrachtige samenleving.

We vinden het belangrijk dat inwoners zoveel mogelijk eigen regie hebben over hun leven. Dit is terug te zien in de cijfers: bijna 90% geeft aan dat zij voldoende regie hebben. Binnen de regio scoort Houten als een van de beste gemeenten op dit punt (Bron: *Regiobeeld Utrecht, 2023*).

Inwoners voelen zich betrokken en zijn bereid om anderen te helpen. Zo kan 99% van de inwoners familie, vrienden of mensen in de buurt vragen wanneer zij hulp of zorg nodig hebben, hielp 70% het afgelopen jaar weleens burens, komen er steeds meer inwonersinitiatieven, werkte bijna de helft van de inwoners het afgelopen jaar als vrijwilliger en is 77% in de toekomst hiertoe (mogelijk) bereid. (Bron: *Monitor Sociale Kracht 2024*) Hoewel veel mensen vrijwilliger willen worden,

hebben ze daar vaak te weinig of geen tijd voor. Je structureel ergens voor inzetten, is niet voor iedereen haalbaar. Flexibel en kortdurend vrijwilligerswerk sluit meer aan bij wat inwoners willen/kunnen bieden.

We hebben een sterk netwerk van kerken, dat in de afgelopen jaren meerdere initiatieven heeft opgestart met als doel omzien naar elkaar,

zoals het netwerk 'Houten voor Houten' waar ook organisaties en vrijwilligers aan deelnemen. Ook andere partijen zoeken elkaar steeds vaker op en werken meer samen. Voor inwoners is steeds meer laagdrempelige ondersteuning beschikbaar, zoals Het Sociaal Plein (voor vragen over wonen,

zorg, welzijn, werk en geldzaken) en Op Koers, waar je terecht kunt als je meerdere problemen hebt met bijvoorbeeld je inkomen, werk, huis en/of gezondheid.

Ten slotte zijn we als samenleving trots op onze hoge arbeidsparticipatie. Slechts 2,5% van de Houtense huishoudens (gezinnen, stellen of alleenstaanden) zit in de bijstand (landelijk 4,7%) en slechts 2,8% van de Houtenaren is werkloos (landelijk 3,6%).

2.2 Welke belangrijke ontwikkelingen zien we?

Landelijk en lokaal zie je een aantal belangrijke ontwikkelingen die invloed hebben op de Houtense samenleving. We hebben te maken met toenemende vergrijzing, een stijgende vraag naar jeugdhulp, meer beschermd wonen, blijvende toestroom van vluchtelingen/statushouders en een krappe arbeidsmarkt. Terwijl de vraag naar zorg en ondersteuning stijgt en de wachtlijsten en de kosten toenemen, bezuinigt de Rijksoverheid op de zorg. Dus steeds meer moet met steeds minder. En dat vraagt iets van de hele Houtense samenleving.

Houten wordt geconfronteerd met een sterke en dubbele vergrijzing. Er komen meer ouderen bij en het aantal 80-plussers stijgt. De verwachting is dat in de Houtense bevolking het aandeel 80-plussers zal stijgen van 3% in 2023 naar 8% in 2040, het aandeel 65-plussers van 16% naar 27% en het aantal inwoners met dementie van 570 in 2023 naar 1400 in 2040. Deze dubbele vergrijzing heeft een aantal gevolgen: een stijgende vraag naar zorg en een toenemende druk op mantelzorgers, doordat de balans verschuift van minder 'draggers' (aandeel van de beroepsbevolking van 15 t/m 74 jaar) naar meer 'vragers' (inwoners die zorg en ondersteuning nodig hebben). Daarnaast zijn minder mensen beschikbaar om professionele zorg te bieden, mede door ontgroening.

Er zijn ook gevolgen voor het ruimtelijk domein. Mobiliteit en nabijheid worden steeds belangrijker. De fysieke toegankelijkheid van gemeentelijk vastgoed en openbare ruimtes moet worden verbeterd. Er is behoefte aan passende woningen voor ouderen, variërend qua prijssegment en typen woningen. Ook komt er meer vraag naar geclusterde en zorggeschikte woningen. In Houten is een aantal inwonersinitiatieven dat via Collectief Particulier Opdrachtgeverschap gelijkvloerse of geclusterde woningen wil bouwen. De gemeente wil dit soort plannen ondersteunen en mogelijk maken. Ook koppelt de gemeente

waar mogelijk projectontwikkelaars en inwonersinitiatieven aan elkaar.

De sterke toename in de uitgaven aan jeugdhulp komt door de complexer wordende problematiek. Ook duurt de gegeven hulp langer. Kinderen en jongeren met psychische problemen of gedragsproblemen doen steeds vaker een beroep op de Jeugdwet. Onderzoeken laten zien dat de mentale gezondheid van vooral jongeren onder druk staat. 7% groeit op in een gezin met kwetsbare ouders, 9,2% groeit op in gezinnen met een laag inkomen en 20% van de jongeren tussen 13-17 jaar groeit op met een zorgsituatie in het gezin (jonge mantelzorgers).

We zien landelijke ontwikkelingen als de afbouw van zware zorg en de inzet op zo lang mogelijk (weer) thuis kunnen blijven wonen voor senioren en kwetsbare doelgroepen. Door de decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang en de extra-muralisering van zorg, wonen steeds meer mensen, die voorheen in instellingen verbleven, nu in reguliere woningen in bestaande wijken.

De samenstelling van de Houtense samenleving verandert. In 1996 was de verdeling van inwoners naar herkomstgebied: uit Nederland 91%, uit Europa 2,7% en van buiten Europa 6,6%. In 2024 was de verdeling als volgt: 80%, 5,8% en 14%. (Bron: *Gemeente Houten in cijfers en grafieken* | *AlleCijfers.nl*).

De komende jaren worden in het kader van de Spreidingswet 337 opvangplekken voor asielzoekers gecreëerd in samenwerking met het COA. Daarnaast heeft de gemeente de verplichting om jaarlijks een aantal statushouders op te vangen. Voor de opvang van ontheemde Oekraïners heeft de gemeente een inspanningsverplichting. Naast het uitbreiden van het woningaanbod is het van belang om passende diensten en voorzieningen te ontwikkelen. De instroom in de bijstand zal toenemen door de statushouders, wat ook de omvang van het minimabeleid vergroot. Om

de groep nieuwkomers goed te laten landen, betrokkenheid te creëren onder de inwoners en hun participatiekansen te vergroten, moeten we goede begeleiding bieden bij hun inburgering.

Meer doen met minder geld

Door de stijgende vraag naar zorg en dienstverlening nemen de kosten toe, terwijl de middelen vanuit het Rijk afnemen. De uitvoering in het sociaal domein staat onder druk door personeelstekorten, vergrijzing en arbeidsmarktontwikkelingen. Het binden van professionals én hen blijven boeien, is een uitdaging. Investeren in preventie en versterking van informele voorzieningen helpt de zorg betaalbaar te houden en kan zwaardere zorg voorkomen. Kortom, we staan als Houtense samenleving voor grote uitdagingen.

3. Onze koers: een krachtige en zorgzame samenleving

De samenleving is steeds ingewikkelder geworden en stelt ons voor grote uitdagingen. Dat vraagt om een sterke focus om samen met partners, inwoners en andere betrokkenen te werken aan een steeds beter Houten, waar we naar elkaar omzien en elkaar helpen, maar waar misschien niet alles meer mogelijk is. Vanuit de Houtense kracht en de ontwikkelingen kiezen we de komende jaren voor de volgende strategische doelstelling:

We vormen gezamenlijk een krachtige en zorgzame Houtense samenleving, waar het leven zo aangenaam mogelijk is.

Bij het bouwen aan deze doelstelling zijn twee uitgangspunten leidend:

- We maken de beweging naar een krachtigere gemeenschap
- We vragen sterke schouders meer te dragen

De beweging naar een krachtigere gemeenschap

Je kunt er bij benadering van uitgaan dat het met 80% van de inwoners goed gaat, dat 15% ondersteuning nodig heeft en dat 5% te maken heeft met complexe problematiek. *(Bron: model uit de Hannie van Leeuwen-lezing door Jantiene Kriens, 2016)*

We willen dat het goed blijft gaan met de mensen met wie het goed gaat. De mensen die professionele ondersteuning nodig hebben, willen we zodanig helpen dat die zorg uiteindelijk wordt verminderd of zelfs stopt. Voor een deel van die groep zal dit niet mogelijk zijn. Hen willen we blijven ondersteunen.

Voor alle inwoners is een sociale infrastructuur nodig, de sociale basis, waardoor we krachtig zijn en voor elkaar kunnen zorgen. Zo hopen we dat de groep waarmee het goed gaat ook

zo blijft en dat we als gemeenschap daarnaast mensen kunnen opvangen die meer ondersteuning nodig hebben.

We vragen sterke schouders meer te dragen

Bij een sterker beroep op de eigen kracht van inwoners komt ook de vraag op hoe we sterke schouders kunnen vragen meer te dragen. Het gaat dan zowel om (meer) betalen voor het gebruik van bepaalde voorzieningen als het bieden van hulp en ondersteuning.

In de Ronde van Houten hebben we opgehaald dat onze inwoners vinden dat mensen die het zich kunnen veroorloven een (hogere) bijdrage moeten leveren aan het gebruik van voorzieningen. We vragen daarom aan mensen met economisch sterke schouders om meer te dragen.

We doen ook een groter beroep op mantelzorgers en vrijwilligers, waarbij we op moeten passen dat we deze sterke schouders niet overvragen. Daarom hebben deze groepen onze extra aandacht en kijken we hoe we hen als gemeente juist kunnen ondersteunen en ontlasten waar mogelijk.

4. Waar zetten we op in?

Bij het bouwen aan onze strategische doelstelling zetten we in op drie centrale opgaven:

1. Een veerkrachtige en zorgzame samenleving met een sterke sociale basis.
2. Passende ondersteuning voor wie dat echt nodig heeft.
3. Iedereen doet mee op eigen niveau.

4.1 Een veerkrachtige en zorgzame samenleving met een sterke sociale basis

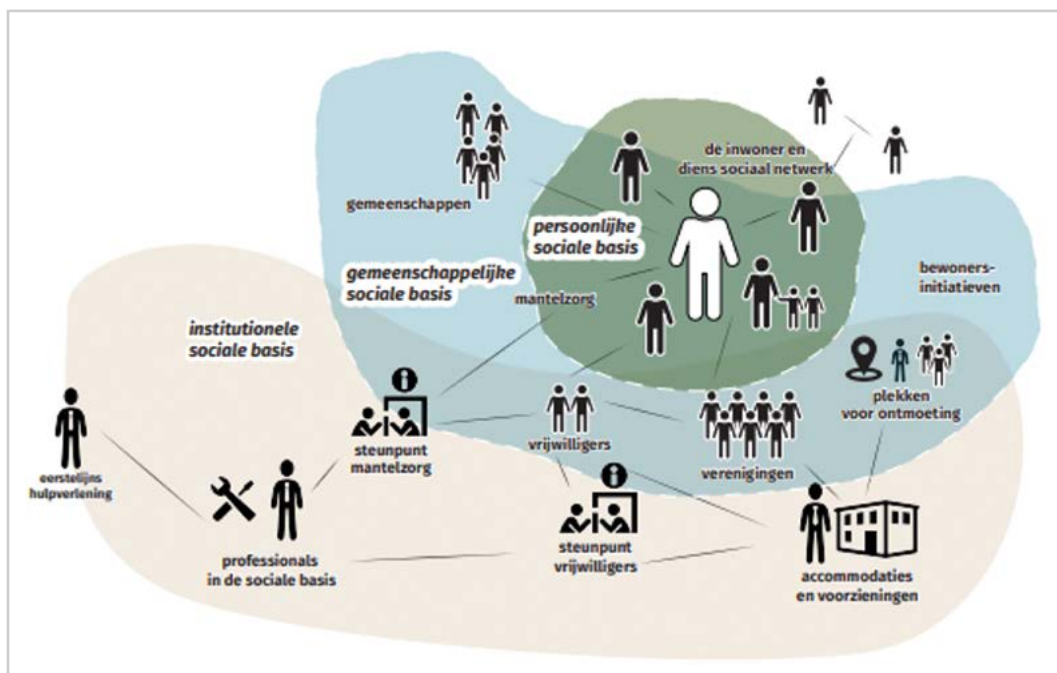
Om een krachtige en zorgzame samenleving te vormen, is iedereen nodig. Een inwoner is vaak binnen meerdere groepen actief, zoals het eigen huishouden, de buurt of een vereniging. Dat geheel van groepen is de sociale basis en heeft drie onderdelen: de persoonlijke, de gemeenschappelijke en de institutionele sociale basis.

Persoonlijk: mensen in je omgeving waaraan je hulp en ondersteuning kunt vragen, zoals familie, vrienden of burens.

Gemeenschappelijk: formele en informele gemeenschappen waar mensen elkaar ontmoeten die een passie delen, zich willen inzetten voor iets of samen leuke dingen willen doen, zoals (sport)clubs of verenigingen.

Institutioneel: georganiseerde, professionele organisaties en voorzieningen.

Het figuur hieronder laat deze onderdelen zien.
(Bron: *'Leren, sturen en verantwoorden in de sociale basis'*, 2022.)

In de komende vier jaar gaan we samen met inwoners, vrijwilligersorganisaties en professionele organisaties deze sociale basis op alle onderdelen versterken. Inzet op de sociale basis kan een sterk preventieve werking hebben. Door veel energie te stoppen in preventie, kunnen inwoners dichtbij en laagdrempelige ondersteuning vinden en zal het gebruik van professionele zorg voor een deel verminderen.

4.1.1 Waar staan we nu?

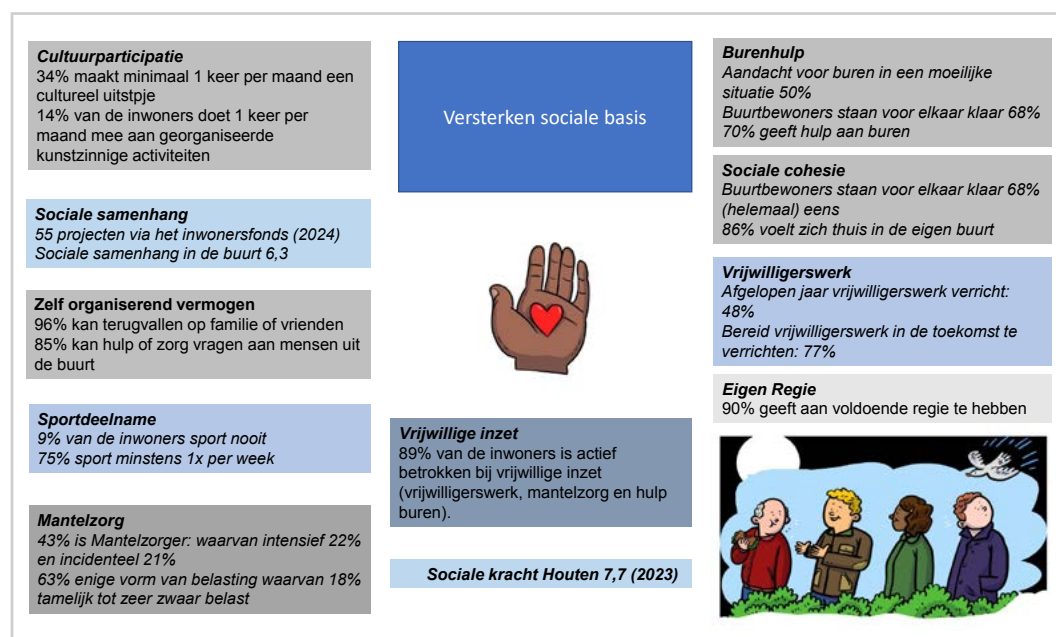
De Monitor Sociale Kracht (MSK) is een steekproef onder inwoners van de gemeente. Houten scoorde in 2023 een 7,7 voor de sociale kracht. Het centrum van Houten kreeg het laagste cijfer (6,8). Dit cijfer is berekend op basis van zeven pijlers: zelfredzaamheid, participatie, mate van eenzaamheid, financiële redzaamheid, sociale samenhang in de buurt en leefbaarheids- en veiligheidsbeleving.

Er zijn veel mogelijkheden op het gebied van vrijetijdsbesteding, cultuur en sport en ook onze leefomgeving daagt uit om actief te zijn. In Houten kijken inwoners naar elkaar om en daar zijn we trots op. Uit de MSK blijkt

dat oog hebben voor elkaar is toegenomen. Tegelijkertijd is een tendens naar meer individualisme zichtbaar. Mensen zijn wel bereid tot vrijwilligerswerk, maar onder andere condities. Zo binden jongere generaties zich liever voor een korte tijd dan voor langere tijd. Zelf hulp vragen aan het eigen netwerk of de omgeving inschakelen neemt, ondanks de grotere bereidheid tot burenhulp, af. Vaak wonen we als familie niet meer als vroeger dicht bij elkaar, zodat hulp en ondersteuning minder snel geboden kan worden.

4.1.2 Versterken persoonlijke sociale basis

We streven naar inwoners 'in balans', die kunnen omgaan met hobbels die in ieders leven voorkomen. Die balans vraagt om evenwicht tussen draagkracht en draaglast. Draagkracht is de optelsom van alle hulpbronnen waarover een inwoner beschikt (persoonlijke situatie, sociale omgeving en maatschappelijk-economische situatie). Draaglast is de optelsom van problemen waarmee mensen te maken hebben. Hoe beter mensen evenwicht kunnen vinden tussen draagkracht en draaglast, hoe beter zij zichzelf kunnen redden in het gewone leven.

Afbeelding: De Monitor Sociale Kracht (MSK)

We gaan een brede, doorlopende maatschappelijke dialoog voeren over onderwerpen als: reikwijdte van eigen verantwoordelijkheid, de hoge eisen die worden gesteld aan het leven, (elkaar) eerder om hulp vragen, de draaglast van sterke schouders, de inzet van de professionele hulp en het omgaan met schaarse middelen.

4.1.3 Versterken gemeenschappelijke sociale basis

Soms is het niet mogelijk om zelf problemen aan te pakken of hulp te krijgen van familie, vrienden of burens. Dan kan de gemeenschap vaak een ondersteunende of versterkende rol spelen. De gemeenschappelijke sociale basis bestaat uit (digitale) gemeenschappen, inwonersinitiatieven, vrijwilligers, verenigingen en (digitale) plekken voor ontmoeting (cultuur, sport, welzijn).

Het vergroten en ondersteunen van de inzet van mantelzorgers, inwonersinitiatieven en vrijwilligers is heel belangrijk voor het ontwikkelen en in stand houden van een zorgzame samenleving. Daarmee vergroten we de (buurt)betrokkenheid en versterken we het omzien naar elkaar.

4.1.4 Versterken institutionele sociale basis

De institutionele sociale basis bestaat uit een aantal basisvoorzieningen voor wonen, gezondheid, kinderopvang, onderwijs, werk en inkomen, die vaak wettelijk verplicht zijn. Denk aan gebouwen als buurthuizen, bibliotheken en verenigingsgebouwen, collectieve voorzieningen rondom gezondheid, welzijn en cultuur,

vrijwilligers- en mantelzorgsteunpunten. Vaak worden activiteiten binnen de institutionele sociale basis uitgevoerd door vaste partners van de gemeente met professionele en betaalde krachten, zoals opbouwwerkers, welzijnsconsulenten, jeugd- en jongerenwerkers.

Vanuit de institutionele sociale basis hebben we de opgave ervoor te zorgen dat mensen kunnen blijven meedoen op eigen niveau, ook als ze weinig of geen netwerk hebben of moeite hebben met rondkomen en ongeacht culturele achtergrond, leeftijd, sekse, seksuele geaardheid, geloof, fysieke of mentale beperkingen. De gemeente en gesubsidieerde organisaties zetten zich in voor voorzieningen voor iedereen en proberen structurele ondervertegenwoordiging van bepaalde groepen bij de toegang van voor hen bedoelde voorzieningen te voorkomen.

Doelen bij 'Versterken sociale basis':

- Het voeren van een brede, doorlopende maatschappelijke dialoog over onderwerpen als: reikwijdte van eigen verantwoordelijkheid, de hoge eisen die worden gesteld aan het leven, (elkaar) eerder om hulp vragen, de draaglast van sterke schouders, de inzet van de professionele hulp en het omgaan met schaarse middelen.
- Het bestaande aanbod aan voorzieningen in Houten voor inwoners en professionals beter bekend en makkelijker te vinden maken.
- Partijen die zich bezighouden met cultuur, sport en welzijn beter en meer laten samenwerken.

- Community building in buurten die opvallend afwijken van het Houtens gemiddelde bevorderen.
- Inwoners meer gebruik laten maken van het Sociaal Plein.
- Vrijwilligers beter ondersteunen, zodat zij mensen in een kwetsbare positie kunnen blijven helpen.
- Meer en betere ondersteuning aanbieden aan mantelzorgers, zodat zij niet overbelast raken.
- Organisaties die zich richten op een veerkrachtige en zorgzame gemeenschap hun activiteiten beter op elkaar laten afstemmen.
- Het aantal beschikbaar vierkante meters in gemeenschappelijke gebouwen beter gebruiken, voorzieningen goed spreiden over Houten en bereikbaar houden en daarvoor samenwerking zoeken met de opgaven in de gebiedsontwikkeling (komende jaren in gebied CMK en Houten-Oost).

4.2 Passende ondersteuning voor wie dat echt nodig heeft

De meeste inwoners redden zich prima of steunen elkaar, ook als het leven soms tegenzit. Maar voor mensen die (tijdelijk) kwetsbaar

zijn is dit niet altijd genoeg. Dan kunnen de gemeente en haar partners ondersteunen met professionele hulp in het kader van de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Participatiewet (werk en inkomen).

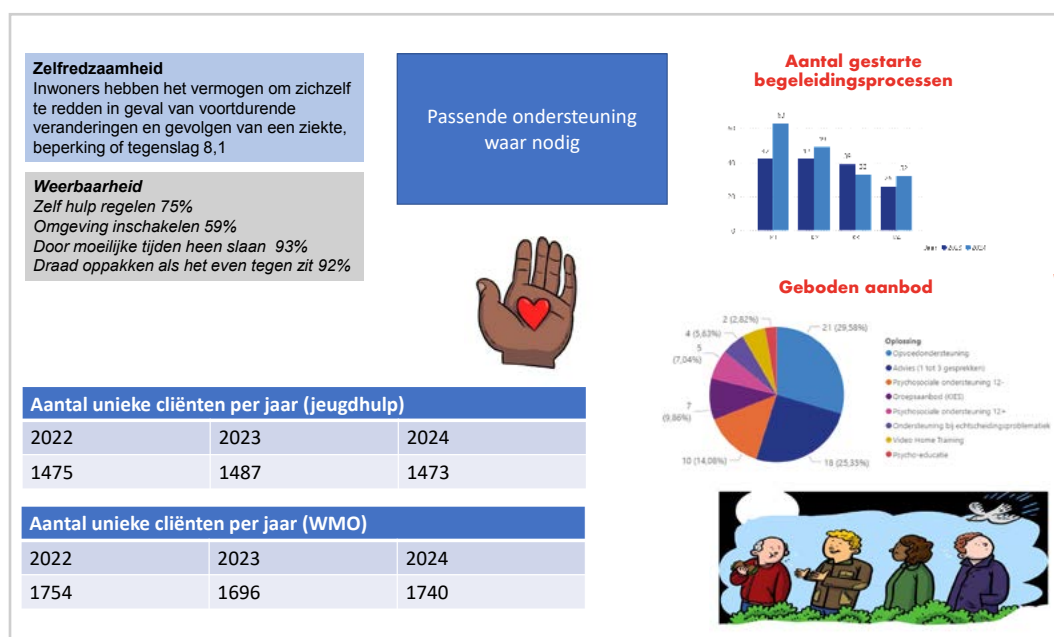
4.2.1 Waar staan we nu?

De kosten voor jeugdzorg en Wmo-gebruik stijgen. Het Wmo-gebruik is in de wijken Noord-Oost en Noord-West het hoogst. Opvallend is dat in Noord-Oost het aantal inwoners met zes voorzieningen of meer in het sociale domein veel hoger ligt dan in de andere wijken.

4.2.2 Wie heeft echt passende hulp nodig?

De gemeente wil inwoners met een hulpvraag zo goed mogelijk ondersteunen. Ongeveer 15% van onze inwoners heeft een specifieke hulpvraag, 5% van alle inwoners heeft een complexe hulpvraag door meervoudige problematiek.

Uit de Ronde van Houten is meegegeven dat, ondanks de bezuinigingen, mensen die echt hulp nodig hebben dezelfde zorg moeten blijven krijgen, met name de jongeren. Het is belangrijk dat de gemeente er is voor mensen die onvoldoende geholpen kunnen worden in hun eigen netwerk en vanuit de sociale basis.

Afbeelding: Monitor Sociale Kracht

Dat doen wij volgens de volgende principes:

- Uitgaan van eigen regie van inwoners
- Zoveel mogelijk de sociale basis erbij betrekken
- In afstemming met wat iemand zelf kan
- Zo kort mogelijk passende hulp.

Dat betekent dat de gemeente enerzijds nog steeds de zorg blijft bieden als deze nodig is en anderzijds zoekt naar een vermindering van de zorginzet als dat op een andere manier kan. Doordat de gemeente minder inkomsten van het Rijk krijgt voor onder andere jeugdhulp, is de beweging van een vraag naar zorg naar zoveel mogelijk inzet in de sociale basis nog urgenter geworden. Om deze beweging te kunnen maken, verwachten we inzet van alle betrokkenen: inwoners, partners in de sociale basis, professionals en de gemeente.

Iedereen die ondersteuning nodig heeft is anders. Aan de ene kant zie je mensen die ondersteuning verwachten, omdat ze er 'recht op hebben'. Aan de andere kant heb je te maken met mensen die ondersteuning nodig hebben, maar het niet vragen of toelaten totdat de problemen heel ernstig zijn en langdurige en intensieve begeleiding onontkoombaar is.

4.2.3 Complexe problematiek

Inwoners hebben soms te maken met complexe problematiek. Hiervan is sprake als inwoners meerdere problemen tegelijk hebben. Kinderen en jongeren kunnen daarmee te maken krijgen, maar ook volwassenen die werkloos zijn en geldproblemen hebben of inwoners die beschermd wonen. Het is dan belangrijk om goed af te stemmen met de verschillende betrokkenen, goed te prioriteren in de aanpak en afspraken te maken over casusregie. En soms is het nodig om onorthodoxe oplossingen te zoeken.

Vanwege de complexiteit is een meer gefocuste en afgestemde aanpak noodzakelijk. Daarnaast moeten we ons ervan bewust zijn dat voor de groep met complexe problematiek (5% van de inwoners) hulp nodig is en blijft.

Houten onderscheidt zich al sinds 2020 op dit gebied door de aanpak 'Op Koers' voor mensen met multiproblematiek met de volgende fundamentele uitgangspunten: samen met de inwoner, uitgaan van de inwoner, echt luisteren, buiten de lijntjes kleuren voor een goed resultaat, doen wat nodig is, kijken wie met hen kan meedenken.

Vanuit het thema Beschermd Wonen willen we meer woonplekken realiseren in de wijken voor mensen die daaraan toe zijn. Dat betekent ook wat voor een wijk en de bewoners. De aanpak 'Inclusieve wijk' is daar een mooi voorbeeld van. Een inclusieve wijk is nodig om het meedoen van kwetsbare personen te ondersteunen en onbedoelde negatieve gevolgen in hun leven te verkleinen of tegen te gaan. Daarbij zijn burenhulp, bewonersinitiatieven, mantelzorg en vrijwillige inzet onmisbaar.

4.2.4 Doelen bij de opgave 'Passende ondersteuning'

Overeenstemming over wanneer en hoe we passende ondersteuning inzetten.

We gaan bekijken wat echt onder jeugdhulp valt en wat meer bij het gewone leven hoort, we geven het Sociaal Team heldere kaders en werkwijzen, we gaan in gesprek met verwijzers en we sluiten aan bij de maatschappelijke dialoog 'versterken van het gewone leven'.

Verschuiving van individuele hulp naar collectief aanbod.

We willen groepsgerichte hulp laten groeien. Daarnaast brengen we de behoefte in beeld van zorgaanbieders, de WIL en het Sociaal Team voor voorzieningen in het voorveld en we ontwikkelen een business case om het ontbrekende aanbod te realiseren.

Versterkte (gezinsgerichte) aanpak voor complexere situaties, in nauwe afstemming met de betrokken partners.

We gaan aan de slag met het verder ontwikkelen van een aanpak complexe vragen binnen de diverse thema's (zoals Top 3 aanpak, verbreding

Op Koers, Inclusieve wijk). Daarbij kijken we of we de aanpak meer faseren. We maken afspraken tussen de partners over regievoering en we gaan een aanpak ontwikkelen rondom de (generationele) bronnen van complexe problematiek.

Verder ontwikkelen van de welkome wijk, inclusiviteit stimuleren en ondersteunen.

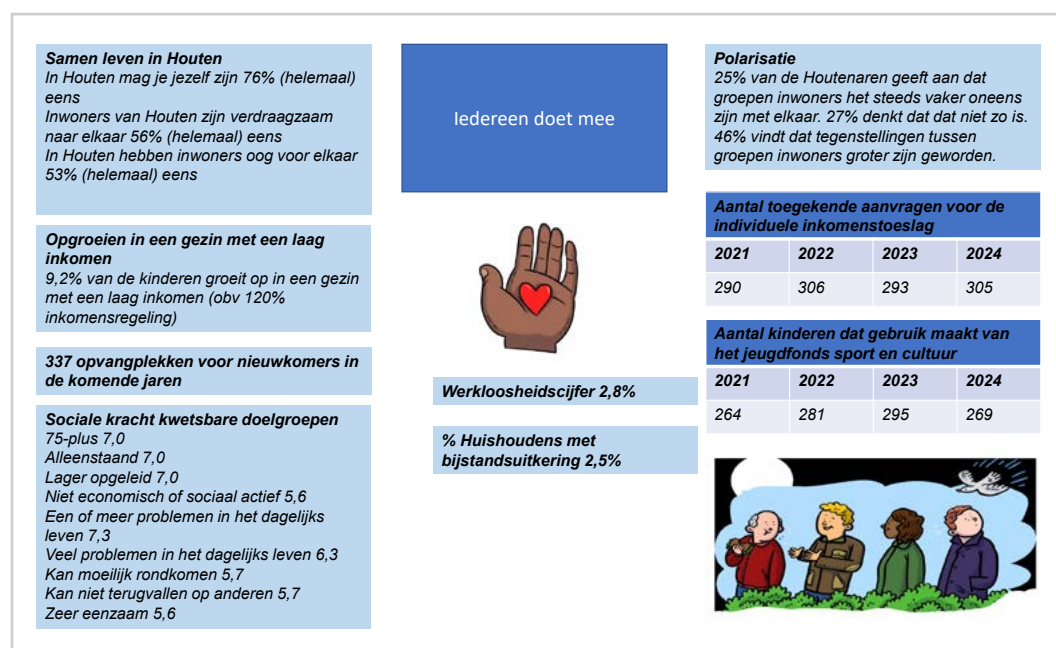
We versterken het concept welkome wijk.

4.3 Iedereen doet mee op eigen niveau

We vormen samen de Houtense samenleving. In die samenleving willen we dat iedereen kan meedoen, hun talenten kan ontwikkelen en verder kan groeien op eigen niveau. We willen dat mensen zich niet uit het veld laten slaan door belemmeringen in de samenleving of in hunzelf en dat ze zich blijvend kunnen ontwikkelen om op eigen niveau mee te doen.

4.3.1 Waar staan we nu?

Gemiddeld is de sociale kracht binnen Houten 7.7. De laagste sociale-kracht-cijfers scoren inwoners die zeer eenzaam zijn (5,6), die (zeer) moeilijk kunnen rondkomen (5,7) en inwoners

Afbeelding: Monitor Sociale Kracht

die aangeven dat ze niet kunnen terugvallen op anderen (5,7). Daarna volgen mensen die aangeven dat ze veel (6,3) of enkele (7,3) problemen hebben in het dagelijks leven. De sociale-kracht-score is bij veel inwoners die laag scoren (bijna) hetzelfde gebleven sinds 2021. Twee groepen scoren beter in 2023: inwoners die (zeer) moeilijk kunnen rondkomen (van 5,2 naar 5,7) en inwoners die veel problemen ervaren in het dagelijks leven (van 5,8 naar 6,3).

Mensen in een kwetsbare sociaal-economische situatie hebben vaak te maken met armoede, schulden, problemen met huisvesting, eenzaamheid en/of werkloosheid. Door deze problemen hebben ze meer kans op een slechtere (ervaren) gezondheid.

In de gebieden Noord-Oost en het centrum wonen de meeste inwoners met een lage sociaaleconomische status. Ook valt op dat in een groot gedeelte van deze wijken de veerkracht laag is en dat er sprake is van (vrij) veel complexe problemen. Op basis van meer objectieve gegevens zijn ook Sloten, Velden, Weiden en Hoven wijken met een lage sociaaleconomische status.

4.3.2 Ongelijk behandelen voor gelijke kansen

Om mee te doen op eigen niveau moet je je kunnen ontwikkelen. Veel mensen kunnen dit op eigen kracht door te putten uit hun persoonlijke en gemeenschappelijke sociale basis. Je krijgt veel mee vanuit je gezin, vrienden en sociale omgeving. Boeken, cultuur, sport zijn belangrijke ingrediënten voor je persoonlijke ontwikkeling. Een belangrijk basis-ingrediënt is scholing. Je hebt basisvaardigheden en een basisniveau (start-kwalificatie) nodig om mee te kunnen doen.

Met gelijke ondersteuning voor iedereen behalen we niet ons doel: dat iedereen op zijn niveau mee kan doen. Daarom willen we de mensen die dat nodig hebben extra ondersteuning geven en de barrières weghalen die hen ervan

weerhouden zich te ontwikkelen. Dus ongelijk behandelen om gelijke kansen te bieden.

Meedoen wordt bepaald door verschillende factoren:

- Een inclusieve samenleving, waarin iedereen mee kan doen en diversiteit zichtbaar mag zijn. En waarin achtergrond, sekse, seksuele geaardheid, geloof, beperking, de gevolgen van een moeizame jeugd of mentale problemen geen reden zijn om iemand uit te sluiten of onbeleefd te behandelen. We willen met elkaar een samenleving zo vormgeven dat iedereen onbeperkt mee kan doen. Dat begint met hoe we tegen mensen aankijken. We kijken naar persoonlijkheid, vaardigheden en (te ontwikkelen) capaciteiten en talenten.
- Wat we vragen van mensen. Soms is het moeilijk om te voldoen aan wat de maatschappij van je vraagt, bijvoorbeeld door een arbeidsbeperking, mentale problemen, onvoldoende kennis van de cultuur of beperkte basisvaardigheden. Een opleiding volgen of werken vraagt veel. Niet iedereen kan meedoen in de reguliere schoolstructuur of maakt kans in een reguliere sollicitatieprocedure. We kijken met elkaar hoe we structuren kunnen aanpassen aan mensen, in plaats van dat mensen zich moeten aanpassen aan structuren.
- Beschikbaar inkomen. Financiële bestaans-onzekerheid zorgt ervoor dat de basis niet op orde is en dat er geen geld is om bijvoorbeeld te sporten of naar de film te gaan. Dat kan een negatieve invloed hebben op de ontwikkeling van kinderen of op het houden of vinden van een baan. Financiële bestaanszekerheid is een randvoorwaarde voor meedoen.

Meedoen niet vanzelfsprekend voor iedereen

Voor een aantal groepen in Houten is meedoen op eigen niveau niet vanzelfsprekend. We kijken welke drempels er zijn en wat we kunnen doen om die te verwijderen en hoe we ondersteuning kunnen bieden om alsnog mee te doen.

Een hogere inclusiviteit, aanpassen van structuren of een betere financiële basis. Dat doen we samen met een aantal groepen die zelf vinden, of waarvan wij als gemeenschap vinden, dat zij te weinig mee kunnen doen. Dat zijn bijvoorbeeld jongeren met een arbeidsbeperking, statushouders, mensen met mentale problemen of een minimum inkomen. Samen met hen kijken we kritisch naar wat beter kan, wat drempels zijn in de onderdelen van de sociale basis?

Als mensen een beroep doen op of in aanraking komen met de overheid krijgen ze te maken met vastgestelde regels en richtlijnen. Als een kind niet naar school gaat, krijg je te maken met de leer- of kwalificatieplicht. Als iemand een uitkering heeft, wordt gekeken of die persoon weer aan het werk kan. Maar ook bij dit verplichte meedoen willen we aansluiten bij de inwoner, kijken we welke innerlijke motivatie iemand heeft en haken we aan bij de persoonlijke ontwikkeling.

Houten krijgt de komende jaren te maken met meer nieuwkomers. Naast huisvesting is het belangrijk om passende diensten en voorzieningen voor hen te ontwikkelen. De instroom in de bijstand zal toenemen, wat de omvang van het minimabeleid vergroot. Om ze te laten landen in Houten en inwoners meer betrokken te maken, moeten nieuwkomers goed begeleid worden bij het inburgeren. Om hun participatiekansen te vergroten, is de juiste begeleiding nodig, zodat de nieuwkomers op het hoogst haalbare niveau uitstromen.

Een aantal Houtense ondernemers heeft inclusiviteit hoog in het vaandel staan en weet dat te combineren met hun bedrijfseconomische doelstellingen. Samen met hen en een aantal maatschappelijke organisaties vormt de gemeente Houten een samenwerkingsverband, dat een werkmodel heeft ontwikkeld met daarin de uitgangspunten bij het plaatsen van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en ontwikkelpotentieel om zo bij te dragen aan een inclusieve arbeidsmarkt (zie afbeelding).

Aanpak financiële onzekerheid

Voldoende beschikbaar inkomen is een voorwaarde voor meedoen. Als gemeente Houten kunnen we financiële bestaans-onzekerheid niet oplossen. Echte verandering vraagt om een begrijpelijk en voorspelbaar systeem met een toereikend sociaal minimum vanuit het Rijk. Wat we wél kunnen doen, is de stress en zorgen aanpakken die hiermee gepaard gaan. We zorgen ervoor dat alle Houtenaren krijgen waar ze recht op hebben en zetten onze middelen in waar ze de meeste impact kunnen maken.

De fundamentele herziening van de sociale zekerheid en het toeslagenstelsel zal nog enkele jaren duren. In de tussentijd zien wij kansen om binnen het huidige systeem aanpassingen door te voeren die onze inwoners direct ten goede komen. Op die manier verzachten we de gevolgen en doorbreken we in de toekomst de vicieuze cirkel van financiële bestaans-onzekerheid. Dat betekent een eenvoudiger systeem, toegankelijke regelingen en betere bekendheid van bestaande regelingen. Daarvoor zetten we ons de komende tijd volop in.

De opgave 'Iedereen doet mee op zijn eigen niveau' kan nog breder worden gedragen. Het is niet alleen een opgave binnen werk, inkomen, inburgering en onderwijs, maar ook bij welzijn, zorg, cultuur en sport.

4.3.3 Doelen bij de opgave 'Iedereen doet mee op eigen niveau'

- Mensen ervaren minder drempels om mee te doen.
- 'Iedereen doet mee op eigen niveau' wordt een belangrijke doelstelling binnen welzijn, zorg, cultuur en sport. Grotere deelname aan de samenleving binnen welzijn, zorg, cultuur en sport.
- Grotere deelname aan de samenleving door mensen waarbij dat niet vanzelf gaat, door het slechten van barrières en geoptimaliseerde ondersteuning vanuit de sociale basis en professionals; we sluiten meer aan bij wat bij mensen past.
- Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt krijgen optimale ondersteuning in stapsgewijze ontwikkeling door de samenwerking van een aantal Houtense bedrijven en gemeentelijke professionals.
- Nieuwkomers in Houten hebben een goede start en kunnen zich na een eerste periode grotendeels redden met ondersteuning uit de sociale basis.
- Het verzachten van de gevolgen van financiële bestaansonzekerheid, met bijzondere aandacht voor gezinnen met minderjarige kinderen. We zetten in op het voorkomen, signaleren en aanpakken van geldzorgen en het verhogen van het bereik van minimaregelingen (met name de kindregelingen). Hierbij werken we aan toegankelijke en doelgerichte ondersteuning bij geldzorgen en minimaregelingen.

5. Twee speciale aandachtspunten in de opgaven

In de drie opgaven waarop we de komende jaren inzetten, geven we extra aandacht aan het welzijn van kinderen en jongeren (Kansrijk opgroeien) en aan de dubbele vergrijzing (Vitaal ouder worden).

5.1 Kansrijk opgroeien

We willen graag dat kinderen en jongeren in Houten zich positief ontwikkelen. Daarom streven we ernaar dat zij kunnen opgroeien met zoveel mogelijk kansen, in een veilige, veelzijdige en gezonde omgeving.

5.1.1 Binnen 'Sterke sociale basis'

Sociale voorzieningen waaronder kinderopvang, scholen, sportverenigingen, cultuur en jongerenwerk hebben een preventieve en signalerende functie. Zo geven we met het Scholenteam prioriteit aan vroegsignalering van opvoed- en ontwikkelingsvraagstukken, vanuit de context van school.

We ondersteunen initiatieven waarbij (aanstaande) ouders elkaar kunnen ontmoeten en zich met elkaar kunnen verbinden. Met speciale aandacht voor zwangere vrouwen, ouders van kinderen van nul tot vier jaar, ouders van pubers en ouders met een migratieachtergrond.

We maken kennis en informatie beschikbaar en makkelijk te vinden voor (aanstaande) ouders. Dat kan plaatselijke of algemene kennis zijn. Belangrijk is dat deze (aanstaande) ouders weten waar zij terecht kunnen met vragen over opvoeding of voor hulp en/of ondersteuning.

We versterken de ontmoetingsmogelijkheden voor jongeren op meerdere plekken in Houten en geven jongeren meer ruimte om zelf activiteiten te organiseren. Daarnaast maken we meer verbinding tussen het jongerenwerk, onderwijs, welzijn, cultuur en sport, zodat zij hun eigen contacten kunnen leggen, een steviger netwerk kunnen vormen en hun talenten tot bloei kunnen brengen.

5.1.2 Binnen 'Passende ondersteuning voor wie dat echt nodig heeft'

We geven ondersteuning aan (kwetsbare) ouders bij het bieden van een zo goed en veilig mogelijke opvoeding aan hun kinderen, met speciale aandacht voor (dreigende) echtscheidingssituaties.

We maken heldere afspraken binnen de keten Jeugd en gezin over signaleren, verwijzen, (geïndiceerde) zorg, ondersteuning en nazorg,

met speciale aandacht voor een warme overdracht naar de sociale basis.

De ondersteuning via groepswork voor kind en gezin wordt aangepast en uitgebreid, zodat dit de meest gangbare route wordt en het aantal individuele maatwerktrajecten afneemt. Daarbij maken we zoveel mogelijk gebruik van maatjesprojecten of Stichting Buurtgezinnen, in plaats van zorg waarvoor je een indicatie nodig hebt.

We besteden extra aandacht aan de aansluiting bij kwetsbare jongeren, zoals AMV'ers (Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen) en jonge, alleenstaande vluchtelingen die 18 jaar zijn, waarbij de begeleiding weggevallen is.

5.1.3 Binnen 'Iedereen doet mee op eigen niveau'

Meedoen aan activiteiten is erg belangrijk voor de persoonlijke ontwikkeling van een kind en biedt een beter perspectief voor later. We willen dat alle kinderen in Houten gelijke kansen hebben en zetten ons daarvoor in door samen met ouders te bouwen aan een veilige en sterke thuis- en ontwikkelomgeving voor ieder kind. Dit doen we door meer kinderen te bereiken met regelingen, waardoor zij deel kunnen nemen aan de maatschappij. En door de ontwikkeling van een doorlopende ontwikkellijn van 0-27 jaar waarin persoonsvorming, sociaal-emotionele ontwikkeling en kwalificatie optimaal vorm krijgen.

5.2 Vitaal ouder worden

In Houten willen we graag dat ouderen zo lang mogelijk actief, betrokken en gezond kunnen blijven. Dat is noodzakelijk voor hun eigen welzijn, maar ook voor de hele samenleving. Bovendien hebben we in Houten te maken met een dubbele vergrijzing, daarom investeren we extra in vitaal ouder worden. Vitaal ouder worden gaat over lichamelijke, maar ook over sociale en mentale vitaliteit.

5.2.1 Binnen 'Sterke sociale basis'

Bij vitaal ouder worden is een sterke sociale basis belangrijk. Een sterke sociale basis biedt ouderen de kans om zo actief mogelijk te blijven in de samenleving, samen met de mensen die voor hen belangrijk zijn. Ook zijn ze met een sterke sociale basis minder snel kwetsbaar en kunnen ze langer zelf bepalen hoe ze willen leven en van betekenis zijn voor anderen. Daarbij is een omgeving waarin ouderen actief, betrokken en gezond kunnen blijven onmisbaar.

We bevorderen het bewustzijn bij ouderen over hoe ze zo lang mogelijk zelf kunnen bepalen hoe ze willen leven en over hoe ze zelf invloed hebben op vitaal ouder worden en we gaan de kennis, ervaring, talenten en passie van 65+'ers beter gebruiken en waarderen.

5.2.2 Binnen 'Passende ondersteuning voor wie dat echt nodig heeft'

Omdat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig thuis (moeten) wonen, verwachten we een gestage groei van aanvragen voor begeleiding en ondersteuning vanuit de Wmo. Hierdoor zullen ook de kosten stijgen.

De behoefte aan geclusterde woonvormen, waar inwoners met een zorgvraag zelfstandig bij elkaar wonen, neemt toe. Het betreft vaak particuliere wooninitiatieven.

Door de vergrijzing en de transitie van meer intramuraal naar meer extramuraal wonen zal het aantal collectieve woonprojecten voor bewoners met een (zware) zorgvraag toenemen.

Bij elke gebiedsontwikkeling:

- houden we bij de inrichting van de fysieke omgeving rondom wooncomplexen en het ontwerpen van passende woonvormen rekening met vitaal ouder worden, bijvoorbeeld door mogelijke obstakels te vermijden.
- zetten we bij nieuwbouw van groepen woningen zoveel mogelijk in op een fysieke ontmoetingsplek, het liefst ook beschikbaar voor de omliggende wijk.
- zetten we zoveel mogelijk in op een leefomgeving die gericht is op bewegen en ontmoeten, met voorzieningen op loopafstand.

5.2.3 Binnen 'Iedereen doet mee op eigen niveau'

Vitaal blijven is voor ouderen vooral een uitdaging als je grote gezondheidsproblemen hebt. Gezondheidsproblemen komen vaker voor bij mensen met een lagere opleiding en als er sprake is van armoede.

Voor gezond oud worden is een aantal dingen van belang: beweging, een levensdoel, ontspanning, gezond voedingspatroon en sociale contacten. We werken de komende vier jaar aan het ondersteunen van een vitale levensstijl door het versterken van gemeenschappen en het bevorderen van nieuwe netwerken, met hulp van bijvoorbeeld wooncoaches, Lief & Leedstraten en voorzorgcirkels. Ook ondersteunen we bewonersinitiatieven voor een gezonde leefstijl en het onderhouden van sociale contacten voor ouderen.

6. Hoe gaan we dat doen?

6.1 Opgavegericht werken

De kracht van onze samenleving zit 'm in de diversiteit van de partners die een bijdrage kunnen leveren aan onze gezamenlijke opgaven en beoogde resultaten. Samen kun je écht meer. Als we echt impact willen hebben, moeten we soms verder kijken dan de grenzen van ons eigen terrein. En coalities vormen die samenwerken aan dezelfde opgaven vanuit verschillende disciplines en niveaus, formeel en informeel verbindend.

Tegelijkertijd is opgavegericht samenwerken niet altijd eenvoudig. Complexiteit en eigen dynamiek maken het soms lastig om snel vooruitgang te boeken. We zijn soms ook eigenwijs: we willen vernieuwen en maatwerk leveren, maar niet alles hoeft steeds opnieuw uitgevonden te worden.

In de Sociale Koers trekken we samen op in het bepalen welke Houtense opgaven voorrang krijgen, welke resultaten we daarbij willen behalen en hoe we gaan samenwerken aan deze opgaven en resultaten.

6.2 Uitvoeringsprogramma 2026-2029

Het Uitvoeringsprogramma 2026-2029 stellen we op in de tweede helft van 2025 en dat sluit aan bij de Sociale Koers 2026-2029. In 2027 maken we een update van het Uitvoeringsprogramma.

In het programma geven we per jaar aan welke opgaven we samen oppakken, welke resultaten we willen behalen en wie de trekkers en betrokken partijen zijn. Dat hoeft niet altijd de gemeente te zijn. In het programma geven we duidelijk aan hoe we gaan werken op bestuurlijk, strategisch, tactisch en operationeel niveau.

We beginnen niet bij nul. Denk aan o.a. plannen die eerder al zijn gemaakt, gekoppeld aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het uitvoeringsplan Beschermd Thuis en verder de hervormingsagenda, de ouderenagenda en de visie Samenkracht. Voor 2026 tot en met 2029 werken we de opgaven verder uit en nemen we vooral de nieuwe initiatieven op.

6.3 Gezamenlijke uitgangspunten

Bij de uitwerking van de Sociale Koers 2026-2029 verbinden alle betrokken partijen zich aan een gezamenlijke werkwijze. Daarbij gaan we uit van multidisciplinair werken aan dezelfde opgave.

Aan de hand van een bestuurlijke opdracht met een benoemd resultaat gaan professionals, beleidsmakers en andere bij de opgave betrokken partijen samen een uitvoeringsplan maken in multidisciplinaire werkgroepen, waarin ze samen bepalen hoe ze dat resultaat gaan bereiken.

De mens en het gewone leven centraal

We stellen de mens centraal. Alle domeinen binnen een mensenleven hangen samen en werken op elkaar in: wonen, school en werk, inkomen, welzijn en het netwerk rondom een persoon. Inwoners knippen hun vragen of problemen niet op in stukjes omdat dit wettelijk zo is geregeld. We gaan naast de inwoner staan en zoeken samen met hem naar oplossingen. Hulp, zorg en ondersteuning bieden we zo dicht mogelijk bij inwoners aan, laten we aansluiten bij bestaande netwerken en maken we makkelijk bereikbaar. Een inwoner kan wat ons betreft nooit 'aan het verkeerde loket' komen.

Ook versterken we het gewone leven. Niet alles wat anders is of anders verloopt dan je zou willen of verwachten, is een probleem en niet alles vraagt direct om professionele hulp of ondersteuning. Wij willen mensen helpen om te gaan met sociale, lichamelijke en emotionele uitdagingen in het leven en ze helpen om daar zelf regie over te voeren. Bij het bieden van ondersteuning en hulp kijken we wat inwoners binnen hun eigen vermogen kunnen aanpakken en oplossen. Inwoners blijven verantwoordelijk voor het oplossen van hun eigen problemen.

Sterk samenspel tussen informele organisaties en formele ondersteuning

De inzet van dit samenspel is informele en collectieve voorzieningen te versterken om zwaardere en formele ondersteuning en hulp te voorkomen of terug te dringen.

Leren vanuit de praktijk om beleid te maken of bij te stellen

We willen tijd en geld investeren in het leren over en verbeteren van onze eigen samenwerking, gezamenlijke dienstverlening en ondersteuning aan inwoners. Beleidsmakers en uitvoerders gaan samen leren van de uitvoeringspraktijk, bijvoorbeeld bij het in kaart brengen van de gevolgen van beleid en politieke keuzes. Hiervoor gebruiken we prestatie-indicatoren, monitoren we deze en evalueren we jaarlijks de behaalde resultaten. Op basis van voortschrijdend en gedeeld inzicht kunnen we dan samen onze koers bijstellen.

We communiceren begrijpelijk

We gebruiken eenvoudige taal, op B1-niveau, als we communiceren met onze inwoners. Dat is belangrijk als we van mensen en vrijwilligers verwachten om meer zaken (zelf) te regelen. Moeilijk begrijpbare taal zorgt voor misverstanden en maakt het voor inwoners lastiger de juiste hulp en ondersteuning te vinden.

6.4 Resultaten opgavegericht samenwerken

Binnen het Uitvoeringsprogramma 2026-2029 kunnen we al drie resultaten noemen, die gericht zijn op het versterken van de opgavegerichte aanpak:

Gezamenlijk ontwikkelprogramma voor professionals in de uitvoering

We ontwikkelen een gezamenlijk ontwikkelprogramma voor professionals. Doel is dat professionals buiten het eigen werkveld elkaar beter weten te vinden, elkaars deskundigheid beter kennen en benutten en snel naar de juiste organisaties in het sociaal domein in Houten doorverwijzen. Ze weten welke informatie gedeeld kan worden onder welke voorwaarden. Ze helpen mee dit ontwikkelprogramma te maken.

Werkwijze voor multidisciplinaire overleggen en het bespreken van een casus

We ontwikkelen een heldere werkwijze waarbij rolverdeling, mandaat, casusregie, informatievoorziening en omgaan met privacy tussen professionals rondom een meervoudige hulpvraag van een inwoner is vastgelegd.

Gebiedsgerichte aanpak in het centrum

Houten scoort een 7,7 voor sociale kracht, het centrum scoort hierbij het laagst (6,8). Als je de Houtense wijken met elkaar vergelijkt (leeftijdscategorie 18-64 jaar), dan springt met name het centrumgebied eruit. Het centrum scoort vooral lager als je kijkt naar participatie, eenzaamheid, financiële zelfredzaamheid, sociale samenhang in de buurt en veiligheidsbeleving.

Het centrum heeft gemiddeld vaker te maken met problemen die zich opstapelen door onder andere vergrijzing en de centrumfunctie. Hierdoor komt er meer druk op de leefbaarheid. De score voor de leefbaarheidsbeleving blijft dan ook achter in vergelijking met het gemiddelde: de indicatoren voor de staat van de openbare ruimte en het woonklimaat zijn veel lager, ondanks het relatief ruime aanbod aan voorzieningen.

Aandachtspunten zijn de stapeling van problematiek en de concentratie van kwetsbare doelgroepen in het centrum, ook lijkt er sprake te zijn van een verminderde gemeenschappelijke sociale basis. We maken voor het centrum in 2025 een integrale analyse en een plan van aanpak voor het versterken van de sociale basis met alle betrokken partners en bewoners. Dit plan voeren we uit binnen het Uitvoeringsprogramma 2026-2029.

6.5 Rol van de gemeente

De gemeente Houten neemt de regierol om de Sociale Koers 2026-2029 en het bijbehorende uitvoeringsprogramma 2026-2029 in goede samenwerking met inwoners, partners en gemeente tot uitvoering te brengen en te communiceren naar bewoners en partners over de resultaten. We faciliteren en creëren de juiste randvoorwaarden voor dit samenwerkingsproces. Daarnaast willen we een betrouwbare opdrachtgever en maatschappelijke partner zijn voor de maatschappelijke organisaties die aan de Sociale Koers bijdragen. We stellen ons dienstverlenend, lerend en flexibel op naar de gemeenschap van Houten.

Bijlage 1

Betrokken stakeholders bij de totstandkoming Sociale Koers 2026-2029

(hebben deelgenomen aan de bijeenkomsten of achteraf input geleverd)

Stakeholders

Adviesraad Sociaal Domein	Theater Aan de Slinger
Altrecht (gebiedsteam Houten)	VanHouten&Co
Alzheimer Nederland Lekstroom	Vluchtelingenwerk Nederland
Bibliotheek Lek en IJssel	Voedselbank Houten
Buurtgezinnen	Warande
Chris en Voorkom	Werk en Inkomen Lekstroom
Cultuurmakelaar Aan de Slinger	Wijkvereniging De Weidevogels
De Geboortenzaak	Woonin
De Krachtfabriek	Zorg in Houten
De Lichtboog (Nederlands Gereformeerde kerk)	Zorgspectrum bij U Thuis
Duurzaam Vervoer Houten	
Educatie Aan de Slinger	
GGDRu	
Handje Helpen	
Houtense Cultuurtafel	
Info Spreekuur Houten	
Jellinek	
Jong Houten (jongerenadviesraad)	
Kunsthuis Houten	
Leergeld Houten	
Lister Lekstroom	
Mooi 't Goy	
Power Houten	
Present Houten	
Reinaerde	
Santé Partners	
Schuldhulpmaatje Houten	
Senioren Wonen Belangengroep	
Shine Houten	
Sociaal Team Houten	
Sportpunt Houten/sportmakelaar (platformsporthouten)	

Colofon

Eindredactie Laury Schepers
Illustraties getekendverslag.nl
Vormgeving Punt Grafisch Ontwerp

gemeente Houten

